

IDENTITĂȚI LITERARE – 2011 (II)

Nicolae RUSU

Abstract

This is a critical presentation of the recent succesfull work of the Roumanian writers from Chisinau through the prism of demands of the Jury of Moldova Writers Union. The author analyse carefull the literary production of the 2011, by categories which coincide with the literary genres: children books, prose, poetry, essays, memoirs etc. Thus the librarians and readers have at hand a guide of authors worth reading.

Keywords: children literature, poetry, prose, essay, literary awards, postmodernism, intertextuality, literary year.

* * *

(Continuare. Începutul – în nr. 4/2012)

Deși **Oleg Carp** nu și-a prezentat romanul *Crede și se va scula!* (Chișinău, Editura „Princeps Magna”, 150 p.) la concursul Anului literar 2011, cartea merită să fie comentată, din simplul motiv că reprezintă o abordare originală a unei teme deosebit de actuale în lumea noastră modernă, postmodernă sau transmodernă. De aspectele mai speciale ale existenței umane tratate prin prisma unor caractere deviate din punct de vedere social, psihic și biologic au fost preocupați un șir de autori, începând cu basarabeanul Pavel Păduraru (*Karlik*) și încheind cu brazilianul Paulo Coelho (*Veronica se hotărăște să moară*). Chiar din capul locului naratorul îl informează pe cititor că *povestea* ce urmează e despre cineva care fumează marijuană! Iată cum își începe O. Carp romanul: „Și cât ai zice pește... Sunt impotent și Diana fumează.” Iar în cele trei pagini și jumătate ale prologului, pe care-l intitulează *În loc de bomboană*, autorul are grijă să-l prevină pe cititor cu ce fel de personaje se va însoți pe

parcursul lecturii, prezentând-o mai întâi pe Diana, cea care „se autoinstruiește din surse sigure în esența prostiei” și care este „un element vital necunoscut omenirii, încă nedescoperit pentru unii și scump ca aerul pentru alții. Diana, extrem de curând, va fi un fenomen nelipsit în natură” (p. 6). Se prezintă apoi naratorul, pe care-l cheamă Zic sau „Zizic în dezmiardare”, acesta recunoscând că „nici nu mai țin minte de când vroiam să mă fac scriitor”, mai fiind și conștient că „pe cale naturală am împlinit abia un an și o lună”, deși „în buletinul de identitate, m-am însemnat cu treizeci și patru de ani”. Pentru a fi credibil în tot ce va urma, naratorul are de ales: „Să scriu sau să fumez” (p. 8). Iar pentru a-l convinge pe cititor de alegerea sa (dar și de efectul marijuanei) el își dactilografiază, corespunzător, textul: „Scriu pe genunchi că Dumnezeu este. El îmi dictează. Eu tac și ascult și scriu. Spun numai da și nu. Nu știu nimic. Vorbesc numai caii. Cuvintele sunt aer. La gust, ca și vântul. Trăiesc printre îngeri. Sunt cetățeanul cerului cu viză de reședință pe pământ” (p. 8). Toate personajele din această narațiune sunt pacienții unui spital de dezintoxicare, adică „cetățenii ajunși la cer, printre îngeri”, și asemenea naratorului n-au altă preocupare decât să „bea tutun”, adică marijuană. Acțiunea acestui drog se simte de la un fum la altul: între „*unul și două fumuri (...)* Diana se îmbracă la repezeală pe întuneric cu ce apucă și dispore fluidă (dacă ar fuma un narcotic mai de calitate, probabil, că ar dispărea... vaporos, cine știe? *n.n.*) cu poșeta sub braț pe altă planetă”. După al *patrulea fum* propozițiile naratorului se sfârșesc, evident, cu un punct, chiar și după conjuncția „și”, dar nu numai: „Să te rătăcești între alb și negru. Pur și simplu. Te ia. Și te. Azvârle. Ca.

Pe... o furnică. Este o mână ciudată" (p. 26), iar după *cinci fumuri* încep halucinațiile cu bunica moartă, scăldată de „două babe fecioare, încă voinice, dar fără țâțe”, care atunci „când bunică-mea era încă deasupra coveții cu fața în sus; când babele o mai susțineau te miri cum în aer cu ajutorul coatelor lor subțiri ca paiul de grâu; (...) când ambele și-au abătut pașii de la covată spre fereastră; când și-au pierdut cum-pătul definitiv și într-un final s-au năpustit cu tot cu a treia în direcția mea, peste mine, peste fața mea intimă (față intimă e, probabil, ca în povestea în care personajul se pomenește că-i ajunge capul acolo unde-i stau picioarele, *n.n.*); când deschizătura dintre picioarele mamei mele se căsca de-acum gata să mă înghită; (...) când să. Am, presimțit că are să le scape din mâini, mi se pare. În următoarea clipă stăteau după perdea. Aveam ochii dați peste cap și vedeam fereastra ca prin ceață...” (p. 14). După *șase fumuri* fix naratorul se pomenește „cu fața albă ca varul, alunecând încet cu șira spinării de tocul ușii” și doar la „insistența Diane, după zeci de palme aprige peste urechile mele reci și surde, am văzut în sfârșit lumina”, mai auzind cum femeia „cerea cuiva să-i aducă cât mai degrabă apă ca să fiu stropit” (p. 15). Înainte de al *nouălea fum* naratorul confundă simțurile și ceea ce e firesc să vadă cu ochii, el aude: „Numai la auzul zâmbetului ei, cu genele abia întredeschise (...), m-am apucat să-i reproduc lent totul” (p. 16), apoi Diana se multiplică într-o altă femeie, Laura, aceasta avându-și atât propria biografie, cât și un amant în persoana unui „mortan albastru”. După toate astea urmează un delir pe care autorul reușește să-l redea în niște fraze alandala, aparent fără nicio noimă: „Fără culoare. Subțire. Între umăr și ureche. Plat și îngust, și incolor străveziu și zdrențuit de atâtea vorbe închipuite (...). Străin corpului omenesc, dar foarte necesare, mai ales azi. Scăpat pe jos. Transmis.

Uitat și recuperat. Descărcat și reîncărcat în Tulum. Cu prilejul recentei excursii pe apă...” (p. 22). În cele din urmă, după ce deosebirea dintre „coșmar și feerie” rămâne a fi o fisură care „are forma unei săgeți de fulger” apar „trei bărboși (...) setoși de cosmos” care se dovedesc a fi niște astronauti ai cosmosului dintre coșmar și feerie și pe ale căror meditații se clădește ulterior întreaga construcție narativă a lui Oleg Carp. Despre ei se știe că primul e gras, al doilea e slab, iar al treilea e obez, apoi că „părul lor este electric”. Între fumurile de marijuana astronautii „gândesc”, iar meditațiile lor, evident, sunt pe potrivă sentimentelor naratorului, reflecții stimulate de acțiunea drogului care cresc în intensitate după fiecare fum. Această permanentă transă narcotică, din care, dacă crezi că te poți scula, atunci minunea se întâmplă, atinge deseori cote paradoxiste. Iată cum „gândește” astronautul unu: „Trei ani mai târziu, după ce am fost eliberat din pușcărie conform articolului 7 din *Codul Muncii*. Care prevede nemijlocit de la trei până la cincisprezece ani de pârnaie în caz că-ți înșeli iubita măcar și cu gândul, am devenit gigolo” (p. 51). Sau: „Un cal a îndrăznit să treacă și pasărea a luat-o la galop. (...) Zola este o fată deșteaptă, știe să citească” (p. 90). La o cotă halucinantă similară ajunge și astronautul trei, obezul, care nu gândește, ci presupune, că „dau fumul afară pe nări și șuier pe urechi și mă întorc cu fața la dulăpior. Este adevărat (...) că obosești repede de tot când mergi în mâini, fumezi și dai fumul afară pe urechi șuierând...” (p. 66). Iar astronautul doi în meditațiile sale își amintește de o broască-țestoasă care credea că e pește, text care e mai degrabă o parabolă despre omul care nu este în stare să se adapteze mediului, acest neadaptat simțindu-se străin într-o societate ostilă convingerilor și principiilor sale. Dar și gândirea acestuia e pe potrivă celorlalți: „De unul singur am descărcat timp de trei

noapți lumești cinci vagoane încărcate neomenesți cu vată cosmică” (p. 93). Bineînțeles, tuturor personajelor, dat fiind mediul în care se manifestă, le sunt caracteristice limbajul și gesturile mai „tari”, dar autorul a știut să dozeze cu pricepere acele expresii care în alt context ar fi ajuns în categoria limbajului pornografic. Firește, întreaga scriitură nu este un text abracadabrant, deoarece personajele mai au și momente de luciditate, când cititorul se poate „scăl-da” în meditații garnisite cu expresii demne de a fi savurate: „Fericit ești că ești. Așa ne place nouă oamenilor să complicăm lucrurile, pe când e atât de simplu totul (...). Totodată, omul fără suferință e ca lebăda fără lac (...), iar mâinile au ceva comun cu inima...” (p. 100). În genere, întreaga narațiune a lui Oleg Carp, deși pe alocuri scrisă cu mici neglijențe, acest aspect fiind specific tinerilor autori al acestui început de secol grăbit, este o încercare temerară de a aborda subiectul extrem de dificil al narcomaniei, una dintre cele mai actuale și mai mari probleme ale societății umane contemporane. Deși e vorba de universul patologic al unor neadaptați, în reflecțiile lor halucinante, la limita dintre coșmar și feerie, autorul reușește să ridice câte un ciob de oglindă în care cititorul descoperă reflecții ale realității imediate, iar pe alocuri chiar și propriul chip, sugerându-i-se că, dacă lumea nu va lua atitudine și va fi inertă, nimeni nu va fi scutit de înspăimântătoarea procedură a dezintoxicării.

Printre volumele nominalizate la premiul pentru cea mai bună carte de proză a anului 2011 se numără și cea a lui **Dumitru Crudu** *Oameni din Chișinău* (București, Ed. „Tracus Arte”, 116 p.). Universul în care își duc existența personajele lui D. Crudu este unul localizat în spațiu și în timp recognoscibil. E o încercare de roman construit din câteva nuvele cu aceleași personaje, linia principală de subiect fiind cunoscutele evenimente din 7 aprilie

2009, acest „realism capitalist” fiind o sursă de inspirație și pentru alți autori, în special, pentru producătorii pieselor de teatru. Realitățile descrise pe paginile volumului nu au nimic în comun cu metoda ideologizată a realismului socialist sau de altă natură, ci ține mai degrabă de un fel de realism... tendențios. Acea revoltă a tinerilor basarabeni împotriva unui regim cu o vădită apetență totalitară este văzută de autor prin mai multe puncte de vedere și trecută prin sentimentele, caracterele și limbajul câtorva personaje total diferite. Ele acționează (uneori halucinant, precum halucinantă e și realitatea în care acestea există) pe un perimetru îngust al unui spațiu unde se desfășoară protestele tinerilor – bulevardul Ștefan cel Mare și Sfânt, strada Pușkin, Casa Presei, restaurantul „Vatra Neamului”, cinematograful „Patria” etc. Pentru a fi mai credibil, autorul își lasă personajele să se prezinte la persoana întâi, acestea evidențiindu-se nu doar prin semnalmente de ordin fizic, prin caractere diferite, ci și prin limbaj. Astfel, soția lui Vova are plăcerea să jongleze cu expresii de birjar, precum e „moda” la unii autori contemporani mai tineri, în special de gen feminin: „Vroiam să mă reped la el și să-l întreb da’ de ce în p[...] mea te belești așa la mine...”. Nu este original Dumitru Crudu nici la titlul și nici la structura cărții, care le repetă pe cele ale lui Joyce din *Oameni din Dublin*, proza preferată a unui personaj crudian: „Nu putem pleca însă fără volumul meu iubit *Oameni din Dublin* (p. 95) și: „...m-am rupt din brațele lui parfumate și dulci, repezindu-mă la *Oameni din Dublin*, care se găsea sub perna mea și l-am băgat în geantă” (p. 108). Pentru autor această carte e și un pretext de a sugera în subtext și alte semnificații, ceea ce redă scriiturii sale un sens și o valoare mai profunde: „... m-am furișat în dormitor, unde cartea lui (a lui Vova, n.n.) *Liudi s Dublina* se găsea deasupra cărții mele *Oameni din Dublin*. Dintr-o

răsuflare, am inversat ordinea în care stăteau cel două volume (...). Acum *Oameni din Dublin* se afla deasupra, și *Liudi s Dublina* dedesubt (...), și lucrul ăsta m-a făcut să-mi strâng degetele în pumn și pumnul să-l agit în aer, în semn de victorie..." (p. 88). Toate bune și frumoase, dacă talentatul autor n-ar fi la fel de afectat de morbul neglijenței, cel de care suferă unii tineri scriitori. Din păcate, la noi există edituri care nu au în schema lor de încadrări niciun redactor de carte și, astfel, textele unor autori sunt împânzite de expresii de felul în care se întâlnesc și pe paginile narațiunii *Oameni din Chișinău*: „oarecum altieră (?)”, „scoase din poșetă ziarul...” (p. 29), „nea Vasile aprinse (?) magnetofonul și în troleibuz se răspândi unul dintre cântecele sale preferate...” (p. 30), „salonul se umplu buză (?) cu femei din suburbii...” (p. 33), „vorbea cu toți dinții (?)” (p. 36), „apăsam găjâind (?) tastatura celularului” (p. 37), „Natașa a abzis (?) coniacul fabricat la Călărași” (p. 49), „un zâmbet galeș i se plimba (?) pe buze” (p. 69), „m-am dosit după un copac, cu gheața în spate (?)” (p. 72), „mi-am ascuțit și mai tare urechile (?)” (p. 73), „după ce își smulse (?) capul de sub torentul vorbăreț (?) de apă” (p. 75), „după ce am revenit în bucătărie ca să mai beau un pahar cu apă, și-au băgat (?) iar limbile în gură” (p. 80), „a luat de pe noptieră același volum de Joyce, doar că în rusă, și selectă fortuit (?) un pasaj pe care îl începuse să-l recite” (p. 82), „hohotele sale alintate răzbeau din bucătărie și mi se insinuau (?) în creier ca un hoț” (p. 88), „mi-am azvârlit (?) pijamaua pe mine și m-am clătinat (?) spre baie” (p. 95) etc., etc.

Oricum Dumitru Crudu, răsfățat pentru textele sale poetice, dramatice sau de proză cu diverse premii (naționale și internaționale), poate să-și permită asemenea „flecacuri”, doar că un cititor competent și atent la detalii cu siguranță le regretă.

Printre cei patru scriitori (Ion Ciocanu, Tamara Cărăuș, Vitalie Răileanu și Alexe

Rău) ale căror cărți au fost nominalizate la premiul pentru cea mai bună lucrare de critică literară a anului 2011 **Ion Ciocanu** a fost prezent cu două volume, dar în urma dezbaterilor din cadrul ședințelor Juriului a fost propusă pentru nominalizare culegerea de cronici și recenzii *Cărțile din noi* (Chișinău, Ed. „Pontos”, 308 p.). Volumul are la cuprins trei compartimente mari: *Contemporan cu Grigore Vieru și Victor Teleucă, Icoane de altădată și În vizor – cartea pentru copii*, la care se mai adaugă patru referințe critice despre autorul cărții, semnate de Andrei Țurcanu, Arcadie Suceveanu, Mihai Cimpoi și Eugen Lungu. Textele din primul compartiment, în special cele care se referă la creația unor maeștri ai literaturii dintre Nistru și Prut – Gr. Vieru, V. Teleucă, Vl. Beșleagă, A. Busuioc, D. Matcovschi, N. Esinencu, E. Tarlapan, Vl. Ioviță –, sunt scrise de o mână de exeget, inspirat și exhaustiv, creația acestora fiind permanent în atenția autorului. În poezia pentru copii a lui Gr. Vieru, de exemplu, autorul observă „simplitatea aparentă pe lângă care multă lume ar putea trece fără să se scandalizeze în vreun fel”, dar și „complexitatea lor ideatică deosebită”, iar ultimele scrieri ale lui V. Teleucă (*Decebal, Car frumos cu patru boi, Piramida singurătății și altele*) „adaugă imaginii poetului și întregii creații teleuciene valențe poetico-filozofice noi care se cer conștientizate...”. Referitor la creația lui A. Busuioc, autorul convinge și pe cititorul reflecțiilor sale că „volumul acestui autor ironic și zeflemitor, în care dincolo de ironie și zeflema descoperi o întregă lume dominată de probleme reale și complicate, a cărei dezvăluire îndrăzneță și măiestrită ne îmbogățește spiritual și ne stimulează în continuare pentru literatura de calitate”. În atenția ochiului critic al autorului ajung și cărțile altor prozatori și poeți din R. Moldova – A. Scobioală, Z. Cenușă, N. Țurcanu, I. Bolduma, I. Hadârcă, S. Ghimpu, T. Vasilescu, M. Rusu, V. Toma, Vl. Zbârciog și alții.

La compartimentul doi sunt incluse reflecțiile autorului despre volumul *Viața și activitatea lui Alexandru Cristea*, un op semnat de Maria Vieru-Ișaeu, analiza cărții despre Daniel Ciugureanu, scrisă de Efim Tarlapan, aspecte din viața și creația lui Vasile Militaru, mai sunt readuse în atenția cititorului de astăzi și aspecte din viața și creația celei care a fost Iulia Hasdeu, e vorba și de un portret literar al conferențiarului și traducătorului Nicanor Rusu, dar și de o mică referință la cartea lui Nicolae Băieșu *Sărbători domnești*.

Cărțile pentru copii sunt analizate și comentate în ultimul compartiment al volumului. Această categorie de texte ispitește tot mai mulți autori, dar puțini sunt cei care ajung să realizeze lucrări autentice și de certă valoare literară. Din acest motiv și critica literară nu-i acordă prea mare atenție, în afară doar de neobositul Ion Ciocanu. Autorul apreciază cartea Lucreției Bârlădeanu *Dealul Drăguței*, autoarea fiind și o cunoscută poetă, dar și un fost pedagog, remarcă „originalitatea scilicitoare” a cărții *Balcoane cu elefanți* a lui Nicolae Popa, gustă din „ghidușiile lingvistice, una mai ingenioasă ca alta” ale lui A. Busuioc din cartea acestuia *Vizavi de vizavarză*, este încântat de „plăsmuirea modernă despre noi și despre înaintașii noștri semănători de lumină” din *Grăuncioare de lumină* adunate între coperte de Ion Hadârcă, urmărește cu interes „ideea promovată în mod ingenios, printr-o artă literară demnă de toată prețuirea” a Cludiei Partole în cartea sa *Floarea iubirii*, este impresionat de o „simplă, dar totodată ingenioasă și plină de învățăminte poveste despre iarnă” a Marceliei Mardare, în cartea sa *Povestea iernii*. În vizorul ochiului critic al autorului au ajuns și cărțile Silviei Ursache, Ion Anton, Titus Știrbu, Lidiei Ungureanu, Ion Diordiev, Lidiei Codreanca, Efim Tarlapan, Zinei Cenușă, dar „mașina de citit și de scris”, cum a fost „poreclit” autorul volumului în

cauză de către un confrate, mai are de totcat și alte „scrieri” pentru copii, producții de care s pline chioșcurile, librăriile și tarabele de cărți. Pentru toate astea, dar luându-se în considerare și alte impresionante realizări ale lui Ion Ciocanu, Consiliul USM i-a acordat Premiul Omnia pentru întreaga activitatea pe tărâmul literaturii.

Printre cărțile de eseistică și critică literară a fost nominalizat și volumul lui **Alexe Rău** *La verbvedere* (Chișinău, Ed. „Ulysse”, 108 p.). Obiectul investigațiilor eseistice ale autorului se află la frontiera dintre arta plastică, poezie și filozofie. Alexe Rău se ambiționează să găsească, dar să și explice existența poeziei în arta plastică, apoi necesitatea unor poeți de a se exprima plastic, aceste fenomene fiind analizate, începând cu „omul primordial” și încheind cu cel modern, prin prisma unor concepte filozofice. Majoritatea absolută a eseurilor demonstrează fără nicio tăgadă că autorului i-a reușit să-și realizeze scopurile pe care și le-a propus.

Și criticul literar **Vitalie Răileanu**, precum au procedat și alți scriitori, a prezentat la concurs două cărți: *Nicolae Esinencu. Spectacolul operei literare* (Chișinău, Ed. „Profesional Service”, 320 p.) și *Cerc în labirint* (Chișinău, Ed. „Profesional Service”, 148 p.). Referitor la primul volum autorul este sigur că acesta „va fi de real folos și celor care s-au grăbit să pună *stigmatul* pe unii autori și scrierile acestora...”, lucrarea dată demonstrând prin argumente că „literatura artistică din Moldova de Est în niciun caz nu-i umilă!” Argumente, în acest sens, sunt cele șase volume de *Scrieri alese* ale lui Nicolae Esinencu, tipărite în anii 2000-2004, apoi comentariile și aprecierile criticilor literari și ale colegilor de breaslă. Apariția acestui volum nu a fost generată de ideea unei antologii de texte despre creația unuia dintre cei mai fecunzi scriitori basarabeni, ci de încercarea de a evidenția „o idee în legătură cu critica literară

și unele metode de cercetare a textului literar-artistic”.

Firește, acest gen de scriitură implică în structura sa un exhaustiv „itinerar bibliografic”, urmat de trei capitole care conturează un portret al scriitorului Nicolae Esinencu în ascensiunea sa creativ-artistică. Primul capitol include cronici și recenzii la primele cărți de debut ale lui N. Esinencu, texte polemice despre cel care avea să rămână „copilul teribil” al literaturii române din Basarabia. Al doilea capitol inserează deja adevărate studii de sinteză despre creația nonconformistă a scriitorului, texte care, după cum se exprimă autorul volumului, „conturează piramida eului scriitoricesc” al lui N. Esinencu. Al treilea capitol adună expresii auctoriale ale colegilor de breaslă despre literatura acestuia, adică eseuri semnate de Vasile Coroban, Victor Teleucă, Gheorghe Vodă (și alți veterani ai scrisului dintre Nistru și Prut) până la mai tinerii Nicolae Leahu, Emilian Galaicu-Păun și Victoria Fonari. Volumul se încheie cu o serie de poze din arhiva maestrului fotograf Nicolae Răileanu, precedate de câteva pagini de aprecieri ale unor confrăți de condei atât din R. Moldova, cât și din România. Soția scriitorului remarcă un aspect foarte actual al stării de lucruri din domeniul literaturii române din Basarabia: „Mai trist e că majoritatea nu l-a citit și niciodată n-o să afle ce-a gândit Esinencu în literatură.” Puținii confrăți basarabeni care l-au citit și i-au comentat creația n-au făcut exces de elogii, în schimb poetul Cassian Maria Spiridon de la Iași nuanțează pe bună dreptate că „Nicolae Esinencu scrie o poezie existențialistă, frustră, refuzând modelele. El își urmează încrezător și atent eul liric, pe un drum personal, nu întotdeauna comod...”, iar Marian Popa de la Cluj-Napoca observă că „Nicolae Esinencu este un fantezist prin prezența fizică, deopotrivă oniric, circar și sentimental; este situabil în paralelisme cu bucureșteni și olteni ca

Gheorghe Tudor, George Astaloș și Marin Sorescu prin poezii și chiar prin proză; poemul său performant are două versuri-cuvinte: „Bob / Glob.”

În cel de-al doilea volum, *Cerc în labirint*, Vitalie Răileanu se dovedește a fi „nu doar un biograf pe măsură, ci și un avocat sagace (...), satisfacția muncii sale venind (...) din repunerea pe rol a unor dosare uitate pe nedrept, dacă nu chiar clasate” (Em. Galaicu-Păun). Pornind de la propriul criteriu că „fără intuiție și fără o judecată de valoare nu ne putem apropria de literatură”, autorul își împarte textele în trei capitole: în primul este vorba de „profunzimea existențială a poeziei” și în vizorul spiritului său analitic ajung poezii Anatol Ciocanu, Arcadie Suceveanu, Eugen Cioclea, Vsevolod Ciornei, Petre Popa, Efimia Țopa și Veaceslav Rusu. Al doilea capitol include „motrice de creație” a romanului basarabean, evidențiind în acest sens mostre de proză semnate de Nicolae Esinencu, Ioan Mânăscuță, Nicolae Dabija, Ghenadie Postolache, Ștefan Baștovoi, Gheorghe Matcin și Nicolae Ciobanu, iar în ultimul capitol sunt adunate câteva „instantanee critice” despre creația criticului și cercetătorului literar Elena Țau, a traducătoarei Antosia Darka, a poetului satiric Efim Tarlașan și a publicistului Dinu Mihail. Șirul de autori, ale căror opere sunt „comentate” de Vitalie Răileanu, demonstrează, precum observă și prefațatorul, că pe semnatarul volumului *Cerc în labirint* nu-l interesează „clasamentele (...) altora, el se îngrijește de procesul literar pe orizontală – nu cred să-i fi scăpat vreo carte cât de cât meritorie despre care să nu se fi pronunțat, cu binecunoscuta-i competență și onestitate profesională”. Prin recentele sale volume Vitalie Răileanu aduce o contribuție substanțială la valorificarea și perceperea producției literare a mai multor autori dintre Nistru și Prut, mai ales a unuia dintre ei pentru care cel mai important moment în

actul creației este „dezinvoltura modernă cultivată ca modalitate predilectă de manifestare a unei «trăsnite» vocații scriitoricești” (L. Butnaru).

Iar **Tamara Cărăuș** în volumul ei *Capcanele identității* (Chișinău, Ed. „Cartier”, 220 p.) analizează fenomenul identității naționale, având ca material de studiu starea de lucruri din acest domeniu existentă în R. Moldova la începutul acestui secol și coroborându-l sub toate aspectele cu teoriile filozofice moderne. E o carte-eseu scrisă în cunoștință de cauză, o textură densă, scrupuloasă și e destinată mai degrabă celor interesați de descifrarea fenomenului, iar pentru a-i gusta și a-i aprecia valoarea reflecțiilor mai e nevoie și de o anumită pregătire profesională.

Dintre autorii ale căror cărți au fost nominalizate la categoria *Publicistică* (I. Colesnic, E. Tarlapan, T. Vasilcău și I. Proca) cea care întrunește întru totul condițiile genului e *Prădalnicii din crăia lui Dumnezeu* (Chișinău, Ed. „Notograf Prim”, 212 p.), semnată de **Traian Vasilcău (Traianus)**. Textele incluse în carte au ieșit de sub tipar după ce mai întâi au apărut pe blogul autorului și au fost preluate de diverse publicații din R. Moldova, România și din alte țări. Pe autor îl caracterizează verva caustică, spiritul de observație și finețea cu care nuanțează anumite stări, fenomene, oameni, lucruri ajunse în vizorul său. Pe alocuri textele sale amintesc ușor de scăpărătoarele intervenții publicistice ale regretatului Adrian Păunescu din presa bucureșteană, cu care are niște afinități și pe ogorul poetic. Iată cum îl descrie autorul pe un deputat comunist în pamfletul *O brichetă pentru deputatul Ceban*: „Personaj fără biografie, fără rezultate palpabile și vizibil talent (...) de a face sluj cui trebuie și când acestuia-i trebuie (...), fuma numai țigări *Parliament*, dar nu avea, săracul de el, nicio brichetă...” Evident, cineva i-o împrumută și-atunci deputatul, în timp ce se

întreține cu o alegătoare „apetisantă, îmbietoare, naltă, energetică (...), aprindea *Parliamentul*, se furișea jos, între merele domnești siliconate ale alegătoarei, înflăcăra iar *Parliamentul*, se ascundea tot mai prejos, aprindea iar *Parliamentul*, se ascundea și mai josnic...”, până când deputatul Ceban „se trezi, pentru prima dată de la «căderea în sus a comunismului», al naibii de fericit. Alegătoarea sa – ibidem!” (p. 23). Doar în textele autorului „jandarmii aplaudă din baston”, cei care țin cu tot dinadinsul să tacă mâlc „iau Prutul și Nistrul în gură” și tot numai în acest volum spectacolul competiției descris cu mult sarcasm și ingeniozitate se încheie cu remarca: „Brusc se stinge lumina în gubernie, se trag obloanele peste cuvinte și se aplaudă numai în gând.” Deși enunță niște lucruri cunoscute de toată lumea cititoare de ziare și ascultătoare de radio, stilul inconfundabil și original îl trădează pe autor: „În Piața Demnității Noastre furate și traficate de toate prostituatelor de lux, instalate la guvernare prin votul poporului, era forfotă mare...” (p. 44). Excelează autorul și în textele în care-i parodiază pe mai-marii lumii basarabene. Fără a-l numi, oricine e în stare să-l recunoască pe cel parodiat grație discursurilor acestuia ținute într-un limbaj pompos, cu alură dâmbovițeană: „În general, sunt o fire pragmatico-ludico-meditativă de sorginte constrâns-involuntară, dar întrebarea ta, Lorena, (...) îndubitabil, trebuie să conțină și stigmatul iradiant al răspunsului citadin de funest într-un moment macabru de optimism pentru Partidul Democrat, ce-l reprezintă în calitate de bărbat vivace încorsetat în mrejele profunzimii desuete din bazinul Mării Agreste în care, electoral vorbind, candidez...” (p. 60).

Blogul, fiind „moșia personală” a autorului, include nu doar pamflete, scrisori, adresări, ci și poeme ale căror titlu trădează ideile și subiectele care l-au inspirat: *Vladimirii iluziilor noastre, Rugăciunea unui*

copil, Vine Voronin cu Filat în frunte!, A înviat tanti Cenzura!, Intrarea colindului în dramă, Dor de Paul Goma, Colind de jale Patriei și multe altele. Textele lui Traian Vasilcău întru susținerea acestor „profeții adevărate” ale sale, cum și-a mai subintitulat volumul, sunt scrise cu o cerneală sarcastică, adesea cu accente dure, vitriolante, mai ales atunci când în vizorul său de cavaler, pornit de unul singur împotriva celor răi, ajung niște „butoaie goale”, adică niște personaje ipocrite, duplicitate, infatuare, indiferent de rangul și locul pe care acestea îl ocupă în ierarhia socială, politică sau culturală a comunității basarabene.

Volumul, pe bună dreptate, ar fi meritat să ia premiul pentru cea mai bună carte de publicistică a anului 2011, alături de cartea lui **Efim Tarlapan** *Scriitorul întrebat* (Chișinău, Ed. „Labirint”, 210 p.). După cum a remarcat și exegetul Theodor Codreanu în prefața cărții, Efim Tarlapan este „o puternică personalitate artistică a literaturii românești contemporane”, deoarece „nu cultivă o literatură minoră, periferică, de umorist provincial, în sensul depreciativ dat cuvântului de către G. Călinescu în *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, unde cataloga lirica epigramatică drept „un strănut literar” (vezi *BiblioPolis*, nr. 1, 2012).

O carte care a fost menționată în cadrul acestui concurs cu Premiul USM *Relații culturale* este culegerea de texte *Scrisori din Paris* (Chișinău, Ed. „ARC”, 52 p.), semnată de poeta **Lucreția Bârlădeanu**. După cum sesizează și prefațatorul volumului Adrian Ciubotaru, autoarea este „un maestru al cozierii” și o „intimistă”, nu doar în textele de față, ci și în cartea *Dialoguri pariziene*, editată în 2005. În scrisorile sale din Paris Lucreția Bârlădeanu „spune și se expune în funcție de cum vine vorba, cu o ușurință deloc trucată, firească” (p. 7). Uneori răzbate pe ici-colo nota ușor persiflantă auctorială care dă textului un farmec

aparte, o trăsătură esențială de a-l face pe cititor dependent de subiect: „(Atenție, vă rog, la ortografia numelui Ionesco! Cu terminația în „o” și nu în „u”!). Nu se cade să-i pricinuim necazuri lui Marie-France, fiica dramaturgului, care se opune cu *înverșunare* (subl. a.) evocării rădăcinilor românești ale tatălui său” (p. 47). Sau în penultimul text din volum în care autoarea se adresează eventualului ei cititor: „Mă tot pregăteam de mult să-ți dau vestea trăsnet: Marilyn Monroe știa să scrie și să citească! Dar tu cum ai crezut? Blondă, frumoasă, dar nu tocmai până-ntr-atât?” (p. 81). Autoarea știe să-și facă din cititor un confident: „Vreau să știi că noi nu am avut problema lui Emil Cioran, care a descoperit gustul mâncării abia la Paris...”, ori: „Nu mă îndoiesc că știi, că la ora asta francezii sunt cei mai tari din lume în materie culinară...” (p. 60).

Cu o firească dezinvoltură autoarea reușește să devină în textele ei și o intimistă, în special, în *Surprize de metrou*: „Relația mea cu metropola americană fusese una scurtă (cam de vreo două săptămâni), dar destul de pasională!...” (p. 55), text care, după ce este comentat cu o ușoară nuanță de ironie dialogul cu un bătrânel dintr-un vagon al metroului parizian, se încheie cu constatarea condrumetului: „Știți, nu e chiar rău că scaunele din metrou au fost concepute atât de aproape unul de altul...” (p. 58).

Deși Lucreția Bârlădeanu îi avertizează pe cei care vor deschide volumul *Scrisori din Paris* că textele nu sunt „și pentru cei lipsiți de simțul umorului, ele, „scrisorile”, scot în evidență lejeritatea scriiturii și rafinamentul stilistic al autoarei, capabile să incite interesul pentru lectură chiar și a celor mai taciturni cititori.

În anul 2011, la capitolul *Dramaturgie* a figurat doar o singură carte, aceasta fiind *Aspiratorul de gânduri* (Chișinău, Ed. „Prometeu”, 86 p.), piesa fiind semnată de

Dorin Cârchelan. „Comedia fantastică” în două acte are un *Preludiu* și o *Glosă*, ambele secvențe în versuri, în care autorul pune accentul pe ideea că tot ce se întâmplă pe Pământ se face cu aportul civilizațiilor extraterestre. Acestea au adus aici „aspiratorul de gânduri” care este „un aparat fantastic și seamănă cu aspiratorul de praf (...), alcătuit dintr-o cască (...) racordată (...) la dispozitivul de observație a gândurilor negative...” Personajele – Savantul-inventator, Preotul, Meduza Cosmică, Îngerul albastru, Magul – discută savant despre progresul tehnic, despre influența civilizațiilor extraterestre, despre credință și alte aspecte ale cotidianului uman. E un text interesant și util pentru lectură, dar e posibil să intereseze și pe vreun regizor, important e că piesa există.

N-au lipsit în 2011 cărți nici la compartimentul *Debut*, printre ele evidențiindu-se volumul de proză scurtă al lui **Marcel Gherman** *Cartea viselor* (Chișinău, Ed. ARC, 64 p.). Personajul său dominat, în diverse ipostaze, de o stare de vis, călătorind în lumi ireale, zămislite de imaginația autorului, aceasta fiind alimentată, se pare, de spațiile inventate de jocurile electronice. Ismael Quattara, de exemplu, trece printr-o oglindă, a cărei suprafață era „lustruită asemenea unei ape clare (...), iar degetele se afundară în ea într-un lichid vâscos” (p. 24), apoi printr-un tunel într-o sală cu un dragon care, de îndată ce-l vede pe intrus, „scoate un urlet înspăimântător de bestie antedeluviană” (p. 25). După ce-l răpune cu ajutorul diamantului din vârful scepterului său, Ismael ajunge în alt spațiu care este „centrul tuturor lumilor posibile și imposibile și al tuturor alternativelor. Se afla simultan în orice loc și în orice timp” (p. 27). Personajul se trezește apoi într-o capsulă din plastic și după ce se deplasa-se prin niște coridoare se trezește iarăși, de data aceasta însă „într-un tub transparent, umplut cu un lichid gelatinos” (p. 27).

După ce mai suportă și alte metamorfoze, adică „treziri” și „deșteptări”, personajul conștientizează că „nu există o identitate finală. Putea fi oricine și orice. Călătoria sa nu avea sfârșit” (p. 28). În alt text, personajul „zbură cu o viteză uriașă printr-o ploaie de stele”, apoi, după o accelerare infinită, „mișcarea nu mai exista. Simțea că a atins un nivel superior al realității” (p. 31). După ce răzbate vertiginos alte tuneluri, labirinturi, experiențe descrise cu lux și cu savoare, în cele din urmă personajul „se văzu la lumina zilei”, pe malul mării peste care „se deschidea în plina sa splendoare un superb cer albastru” (p. 33). Aceste halucinante aventuri domină întreaga „carte a viselor”, creând impresia că autorul ori se complăce în descrierea lor, ori nu poate găsi calea de a reveni în punctul inițial al „călătoriilor” sale, adică în prezentul cotidian. Fascinat de curente și teoriile ezoterice, încercând să-și găsească o proprie înțelegere a omului în corelația sa cu Universul, autorul propune cititorului propria sa viziune în tendința de a descifra sensul existenței omului în Univers și a Universului din om, aceste uriașe enigme care i-au pasionat și asupra cărora s-au aplecat nenumărați mari gânditori ai lumii.

Și dacă Marcel Gherman a preferat să debuteze în literatură cu asemenea investigații ezoterice, câștigând și premiul literar al Anului 2011 pentru debut, o altă extremă a ales **Damian Hâncu**, cel care, semnând prima sa carte *Moldova mă doare* (Chișinău, Ed. „Prut Internațional”, 38 p.), a debutat mai degrabă în domeniul publicisticii de actualitate. Inspirat de niște evenimente de tristă amintire, pe care le-a simțit pe propria sa piele, autorul își începe eseu (tradus și în limbile engleză și franceză) cu relatarea unor stări de fapt din realitatea sociopolitică imediată și concretă: „Sunt născut într-o țară uitată. Independentă, latină, europeană, dar uitată (...). Într-o țară uitată poți fi exilat

și acasă..." După evenimentele din 7 aprilie 2009, soldate cu incendierea suspectă și neelucidată până în prezent a clădirilor Parlamentului și Președinției, autorul vine peste 14 luni și 10 zile la una din ședințele de judecată unde urmează să fie examinat cazul celui care l-a maltratat cu sălbăticie în acea noapte a delirului comunist din capitala R. Moldova. Damian Hâncu, școlit la prestigioase și faimoase instituții de învățământ din SUA și Franța, un tânăr de o altă calitate umană decât cei care încă nu se pot debarasa de sechelele trecutului sovietic (deși unii dintre ei sunt din aceeași generație cu autorul), își amintește de o expresie a fostului președinte al Franței Jacques Chirac. Fiind într-o vizită oficială, pe 4 septembrie 1998, la Chișinău, acesta spune despre R. Moldova că este „o regiune martiră a Europei”. Așteptând în sala de judecată, care e, de fapt, biroul de lucru al magistratului, o încăpere de doar 8-9 metri pătrați, autorul încearcă să identifice printre cei prezenți vreun martor: „Poate e avocatul inculpatului (...), poate e inculpatul, fostul comisar comunist de poliție al capitalei, concentrat, cu ochii țintiiți în gol (...) sau poate avocatul meu, finanțat de Institutul Drepturilor Omului (...), poate judecătorul se crede martor (...), ori poate grefiera?...” Ceea ce urmează poate avea loc, într-adevăr, doar într-o Țară Uitată! Judecata fiind publică, evident, că la ușă se înghesuie un grup de jurnaliști să filmeze și să fixeze ceea ce urma să devină ulterior subiecte pentru emisiunile informative de radio și de televiziune, dar „judecătorul, așezat în capul mesei, își acoperă brusc fața cu un dosar și le cere jurnaliștilor să părăsească biroul...” (p. 10). Cu ajutorul procurorului reprezentanții presei ajung după ușă și abia atunci procesul e gata să înceapă. Dar, „judecătorul aruncă o privire spre audiență și anunță pe un ton decisiv: «Procesul de astăzi este amânat pentru altă dată! (...) Judecătorul nu oferă detalii...»” (p. 24).

Semnificativă în acest sens este nota de la finele eseului, preluată dintr-o informație publicată în *Ziarul de gardă* din 17 februarie 2011: „Dosarul judiciar al lui Iacob Gumeniță privind evenimentele din 7 aprilie 2009 a fost amânat pentru a unsprezecea oară (...), iar avocatul inculpatului a depus două cereri de încetare a procesului penal și insistă ca clientul său să fie considerat nevinovat” (p. 38). Timp cât așteaptă începerea ședinței de judecată, autorul își grupează reflecțiile sale în câteva capitole. În *Prețul tăcerii*, de exemplu, este remarcată ideea că singurul drept de la nașterea unui om într-o țară uitată este dreptul la tăcere. Acest drept în Basarabia a devenit mai degrabă o obligațiune și regimul sovietic a avut grijă să-l cultive cât mai adânc, până-n măduva osului și nu în zadar miile de tineri pe lângă alte sloganuri mai scandau, pe 7 aprilie 2009, și „Jos trecutul sovietic!”. Surprinde felul în care, cu doza respectivă de erudiție și competență, caracteristice tinerilor care și-au făcut din carte un templu al cunoștințelor, este analizată și radiografiată societatea basarabeană aflată într-o interminabilă tranziție. Sunt zguduitoare scenele descrise de autor care nu par a fi niște întâmplări dintr-o închisoare de la începutul secolului XXI, ci mai curând niște delirante secvențe de-ale inchiziției medievale: „Cu fața la perete, fără puteri, am început să îngân: «Tatăl nostru, carele ești în ceruri, sfințească-se numele Tău...», dar, imediat, o lovitură puternică mi-a înclieat corpul de perete, apoi au urmat alte lovituri, amestecate cu sânge și injurii în rusă. Când îmi acopeream capul, mă loveau în abdomen, peste genunchi, sub coaste. Când îmi acopeream abdomenul, mă loveau cu capul de perete. Apoi mi-au atașat mâinile la spate. Astfel legat, eram bătut până nu-mi mai simțeam corpul (...). Nu-mi ajungea aer. După puțin timp mi-am pierdut cunoștința. Băieții din celulă mă trăgeau de haină să-mi revin și stri-

gau disperați să ne deschidă ușa (...). Îmi reveneam, dar eram bătut din nou, până îmi pierdeam iarăși cunoștința..." (p. 19). După lectura acestui coșmar, cititorului nu-i rămâne altceva decât, îngrozit, să-și facă semnul crucii, amintindu-și expresia populară: „Dumnezeu să mă păzească de furia măgărească!” Autorul mai punctează, lapidar, dar în cunoștință de cauză, importanța statului francez în destinul românilor basarabeni, în special al generalului Henri Berthelot în 1918, apoi își încheie eseul cu un capitol intitulat semnificativ: *Speranța, ultima resursă*. Într-adevăr, într-o Țară Uită-tă „speranța este singura resursă în lume din care poți scoate profit fără ca acesta să se epuizeze”.

Dat fiind faptul că celebra expresie „Tot românul se naște poet” va rămâne mereu în vigoare, evident că la concursul Anului literar 2011 cărțile de poezie au fost cele mai numeroase. În afară de poezii Anatol Ciocanu, Mircea Lutic, Nicolae Leahu, Dumitru Matcovschi, Ana Rapcea, Călina Trifan și Arcadie Suceveanu, ale căror cărți au fost nominalizate la premiul pentru cea mai bună carte de poezie a anului 2011, la concurs s-a prezentat încă un mare șir de autori. Deși comentarea acestui gen de literatură nu este de competența oricui, subsemnatul a îndrăznit să-și afișeze impresiile de lectură doar a câtorva cărți.

Ioan Groșan, prefațatorul plachetei de versuri *Poeme cu molii* (Chișinău, Ed. „Prometeu”, 56 p.) a **Doinei Postolachi**, remarcă, pe bună dreptate, că autoarea încearcă, surprinzător, să înțeleagă „realitatea dintr-o perspectivă cu totul inedită (...), având drept obiectiv / subiect / personaj liric (...) Molia!”. Într-adevăr, privind la lumea din jur prin punctul de vedere și cu capacitatea de înțelegere a unei molii – „molia-pastor, molia-arhitect, molia-regizor, molia-beată etc. (...) sub vălul de sarcasm și ironie, perfect țesut de autoare, se ascunde o mare tristețe și o tulburătoare

gingășie – (...) care e apanajul veritabilei poezii” (p. 5). Autoarea crede că „nu e nimic rău în faptul că moliile sunt distrugătoare” și e chiar necesar ca oamenii să învețe de la ele a roade în întuneric, pentru că atunci e firesc „să roadem întunericul”, să se roadă pe ascuns, căci este bine „să roadem din cele ascunse”, să se roadă tot ce este vechi, deoarece e un proces progresist atunci când „roadem din sisteme învechite de gândire”, or, s-a creat o situație că nu putem să nu „învățăm de la molii să trezim mințile” (p. 18). În concepția autoarei moliile sunt nobile, extravagante, politice – de stânga și de dreapta; bolnave, gemene, dansatoare, cu perucă, de Cașmir, vrăjitoare, mari și mici, blonde, suple, sinucigașe, triste, singure, somnambule, angelice, neveste ș.a.m.d., adică reflectă întreg spectrul trăirilor existențiale umane. O veritabilă mostră de metamorfozare a personajului liric este *Rugăciunea unei molii*, în care această insectă dizgrațioasă capătă niște însușiri pur umane, adresându-se Domnului – același pentru toți – s-o ierte pentru că ar fi putut roade mai mult și n-a făcut-o, dar și pentru că a ros „din bucata alteia”, apoi a mai ros „prea mult și dintr-un singur loc”. Aceeași molie îi mulțumește Domnului pentru „instinctele ascuțite (...), aripile neobosite (...), bunătățile de haine de lână”, ca, în final, să-l roage pe Atotputernicul: „Te rog, ajută-mă să fac cele mai bune ouă, / sănătoase și frumoase, / când vei crede de cuviință Tu” (p. 44). În final toate Moliile descrise de autoare „s-au încins în lupta” de supraviețuire, obiectul disputei fiind „o singură mănășă”, mai precis, „un singur deget de la mâna stângă al unei mănăși de lână (...). Dar când nu va mai fi nici acel deget de mănășă, / nu vor mai avea ce lupta... / Va mai rămâne să lupte cu foamea (...) / Nimeni nu a învins, vreodată, / această Molie. / Singura care mănâncă / din gheme de intestine / de Oameni” (p. 52). Molia-Foame e cea care,

se pare, supraviețuind e gata să înceapă a roade chiar și „un cer fără de stele”. Și acest lucru e în stare să-l facă, având iluzia că „ar putea lăsa în urma ei o primă stea”. Este dulcea și neostoita speranță care o ține legată de supliciul actului creativ pe orice ființă umană vrăjită de sunetele ademenitoare ale trompetelor de alamă.

O nouă carte de poezii *Dulceață de coarne* (Chișinău, Ed. „Lumina”, 66 p.) propune cititorilor și **Ana Rapcea**. E o plachetă neobișnuită pentru creația poetei, scrisă în vers alb, oximoronicul fiind axa pe care se clădește textul fiecărei piese. Începând cu titlul, în care se combină dulceața cu străpezitoarea acreală de coarne, mai toate noțiunile sunt prezentate în haina oximoronică a contrariilor: „iubirea-mi e risipă de bube dulci, cuvinte de sminteală”, „iubesc și sunt un om fără pereche”. Exemplu concludent în acest sens e poemul *Acasă*: „Câinele fluid al nostalgiei / a făcut ocolul parcului / unde nu m-a sărutat nimeni / nici mi-a spus că i-s dragă. / Soarele a lunecat printre ramuri uscate / fără dragostea mea, / ploaia a trecut fără părul meu ud / și toamna fără ascunsele lacrimi. / A trecut atâta timp pe aici fără mine. / Eu am trecut în alt anotimp / fără timpul de aici, / unde toate-s altfel și străine.” Acestea, dar și alte imagini poetice, moderne, proaspete, surprinzătoare prin asociațiile pe care le declanșează pot stimula vibrarea coardelor estetice ale mai multor împătimiți de poezie.

Și tânăra poetă **Zina Bivol** ne propune noua sa carte de poezii *Meșterul de dantele* (Iași, Ed. „FeedBrok”, 112 p.), cu o prefață de Nicolae Dabija, din care iese în evidență un ușor avans în afirmarea ei poetică. În mare parte versurile ei sunt de factură adolescentină, cu stângăciile inerente vârstei și cu imagini poetice ușor pastişate, deși surprind și unele metafore proaspete, autentice: „Singură ca o secundă / Mă număr în timp / Căutând aripa de lumină / A

zborului meu / Care să mă arunce / În brațele unui zeu” (*În așteptarea primei iubiri*).

Iar debutanta **Victoria Mărgineanu** e prezentă cu prima ei carte de versuri *Ora H* (Chișinău, Ed. „Clipa”, 44 p.), „binecuvântată” și ea cu o prefață de Lucia Țurcanu, care recunoaște că autoarea „face o poezie ce tinde spre abstractizare, intelectualizare și metaforizare”, ieșind și ea din „manta” lui Nichita Stănescu sau a altor poeți în vogă și din „mode” ale acestui început de secol. O mostră de „poezie a palpațiilor strunite de livresc” (L. Țurcanu) este poemul *m(ano)le*: „Viața e un câmp / pe care o combină agricolă treieră fericirea / plugarul întorcea brazdele unui poem / transpirația curgea gârlă printre cuvinte / și liniile din palme se contopeau cu țărâna / soarele se juca pe trupul ei gol / și ea dansa ca o muză în fața creatorului / așteptând să fie sacrificată / în miriște / el a zidit-o / cu gândul la pâinea cea de toate zilele.” Superbă această imagine poetică, personalizată, care scoate în relief un autentic spirit creator...

Anul literar 2011 a fost așa cum a fost, cu surprize, succese și rateuri specifice oricărei perioade de timp. Aceste note n-au fost obligatorii și nici condiționate de Regulamentul de activitate al juriului, ci, mai degrabă, un imbold al subsemnatului de a lua în serios cu maximă responsabilitate calitatea de membru al juriului. Bineînțeles, la repartizarea premiilor literare, chiar dacă a fost o procedură de vot secret, membrii juriului, fiecare în parte, nu au avut cum să se debaraseze de anumite atitudini subiective față de un autor sau altul. Din acest motiv laureații la câteva genuri de literatură ar fi putut să fie alți autori, la fel de îndreptățiți să se bucure de succes. Dar, după cum s-a exprimat unul din debutanții Anului literar 2011, „speranța este ultima resursă” și, deși se mai spune că moare ultima, este cu siguranță nemuritoare.